

Vlaams
Parlement

vergadering **C125**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 12 februari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het versneld afbouwen van de import van gas uit Nederland – 1034 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de kerntaken van distributienetbeheerder Fluvius – 1214 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het aandeel hernieuwbare energie in Vlaanderen naar aanleiding van 'Grey Day' – 1286 (2019-2020)	9
VRAAG OM UITLEG van Joke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Renovatiepact – 1226 (2019-2020)	11
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de financiering van de Green Deal van de Europese Unie – 1359 (2019-2020)	16

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het versneld afbouwen van de import van gas uit Nederland – 1034 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Johan Danen

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, collega's, ik heet drie studenten van de Universiteit Hasselt welkom in de commissie. Zij zijn met een bepaald project bezig, in opdracht van het Vlaams Parlement. We zullen over een zestal maanden zien wat daar uit komt. Vandaag zijn ze hier om te kijken hoe de commissie werkt.

Minister, we hebben in totaal 1,6 miljoen particulieren die nog met arm aardgas werken. Arm aardgas is gas met minder calorisch vermogen per kubieke meter. In Vlaanderen zijn dat er bijna een miljoen, in Brussel een half miljoen en in Wallonië zo'n 120.000. Het gaat dan zowel over bedrijven, instellingen als gezinnen. Van 2024 tot 2030 wordt dat stelselmatig afgebouwd, rekening houdend met de contracten tussen Nederland en België, maar ook met de contracten tussen Nederland en Duitsland en tussen Nederland en Frankrijk, waarvan de transit ook door ons land loopt.

De gezinnen en bedrijven die momenteel op laagcalorisch gas werken, zullen dus moeten omschakelen naar hoogcalorisch gas, dus met meer calorische inhoud per kubieke meter. Dat komt doordat in Nederland de gasbron geleidelijk aan opdroogt, maar vooral ook doordat er de laatste tijd nogal wat aardbevingen zijn in de regio van Groningen. Daardoor denkt Nederland er nu zelfs over na om de ontginning versneld af te bouwen. Maar ze moeten daarbij wel rekening houden met de contracten die ze tot 2030 hebben met België, Duitsland en Frankrijk. En dus hebben ze bekeken hoe ze voorlopig nog kunnen voorzien in laagcalorisch gas. Technisch kun je dat doen door stikstof toe te voegen aan hoogcalorisch gas. Men gaat dus zelf wat hoogcalorisch gas ontginnen, maar het vooral ook importeren, en er vervolgens stikstof aan toevoegen, om zo weer laagcalorisch gas te hebben.

Men voorziet nu een investering van een dergelijke stikstoffabriek, met een kostprijs van ongeveer 550 miljoen euro. Als ingenieur vind ik dat een draconische maatregel. Zo'n stikstoffabriek verbruikt immers veel energie en kost veel geld. En als Nederlanders iets doen, doen ze dat meestal niet gratis, en doen ze dat niet voor de mooie ogen van de buurlanden. Vroeg of laat zul je daar toch ergens de rekening voor moeten betalen.

Minister, zal Nederland de vooropgestelde timing van de geleidelijke afbouw van 2024 tot 2030 aanhouden? Kunnen we spreken over een mogelijk versnelde afschakeling vanuit Nederland? Hoe staat u tegenover het feit dat Nederland met een dergelijk initiatief komt om stikstof te mengen met rijk aardgas, om België, Frankrijk en Duitsland te kunnen blijven bevoorraden met laagcalorisch aardgas? En wat is voor Vlaanderen de gebudgetteerde totale kostprijs om de bedrijven en gezinnen te laten omschakelen van laag- naar hoogcalorisch gas?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Goedemorgen, ook aan de studenten die hier aanwezig zijn in onze commissie.

Collega Gryffroy, op basis van informatie van de Nederlandse overheid klopt het dat Nederland de productie uit het Groningenveld wenst te verminderen en op relatief korte termijn naar nul wenst te brengen. Dat betekent echter niet dat de bevoorradingszekerheid van onder andere België in het gedrang komt, aangezien

Nederland een aantal maatregelen aan het uitwerken is om de bevoorrading te garanderen.

Een van deze maatregelen is het bouwen van een installatie in Zuidbroek waar stikstof wordt geïnjecteerd in het hoogcalorisch gas om er zo laagcalorisch gas van te maken. De conversieplanning die in België werd uitgewerkt op het niveau van Synergrid en die loopt tot 2030, komt hierdoor niet in het gedrang.

Hoe sta ik tegenover het feit dat Nederland stikstof mengt met rijk aardgas om België te bevoorraden? Voor het versneld verminderen van de gaswinning van het Groningenveld heeft Nederland gekozen voor onder andere het injecteren van stikstof als een tijdelijke oplossing. Ik stel vast dat Nederland met deze maatregel de levering voor laagcalorisch gas aan Vlaanderen garandeert.

Het totale budget voor de omschakeling van laag- naar hoogcalorisch gas in Vlaanderen bedraagt 41 miljoen euro. Hiervan moet nog 32 miljoen euro worden gerealiseerd.

– *Carina Van Cauter treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, toen ik dat artikel las in een vaktijdschrift werd ik nogal lastig, als ik het zachtjes mag uitdrukken, omdat ik mij nog zeer goed herinner hoe een zekere commissaris Frans Timmermans u op de COP 25 lichtjes de mantel probeerde uit te vegen over het feit dat Vlaanderen zijn doelstellingen nog onvoldoende haalt en nog veel verder zal moeten gaan. Die Frans Timmermans is een Nederlander. Toevallig gaat Nederland een probleem van garantie oplossen door stikstof te mengen met hoogcalorisch aardgas, wat dus zeker niet energie-efficiënt is.

Minister, als u ooit nog eens Frans Timmermans ontmoet, zou u mij een plezier doen door hem duidelijk te maken dat hij zeer energie-inefficiënt bezig is.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, die discussie is al vaker aan bod gekomen in deze commissie, ook bij uw voorgangers. Wat daar ook altijd bij komt kijken, is de kostprijs van de ombouw. In het laatste federaal regeerakkoord, waar u ook deel uitmaakt van de regering, staat dat er een federaal fonds zou komen om die omvorming te financieren.

Wat is de stand van zaken? Ik denk dat het fonds er niet is, of nog niet. Maar wat als het fonds er niet zou komen? Misschien moeten we niet te hypothetisch omgaan met die vraag, maar er is een grote kans dat dat fonds er niet komt. Wat gaat u doen om alsnog aan te dringen op zo'n fonds? Als zo'n fonds er niet komt, wat gaat u dan doen om alsnog die financiering te laten rondkomen, want die omvorming heeft toch een gigantische kostprijs?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mijnheer Danen, bij mijn weten is het federaal fonds nog niet opgericht. We zullen sowieso blijven aandringen op de oprichting van dat fonds en ook op de middelen natuurlijk. Als het er niet komt, zal ik moeten bekijken hoe we het probleem dan kunnen oplossen. In de eerste plaats moeten we blijven aandringen op dat federaal fonds.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het kostenplaatje is inderdaad nog het punt. Uit informatie blijkt dat de financiering van dit fonds gekomen zou zijn uit een toeslag

op de transportkost. Als we uitrekenen wat daar procentueel in zou komen, zou Vlaanderen er evenveel in stoppen als eruit halen. Dat probleem zouden we beter bespreken als we nog eens een hoorzitting hebben met de regulator. Het probleem is dat de Vlaamse regulator momenteel tegen de distributienetbeheerders zegt dat de kost niet mag worden doorgerekend in de tarieven – het wordt als een investering beschouwd –, zolang er geen oplossing is op het federale niveau.

Minister, dat hoort niet thuis in deze commissie omdat u daar niets mee te maken hebt. Dit moeten we opnemen in een discussie met de regulator.

Johan Danen (Groen): Mijnheer Gryffroy, u hebt die vraag zelf al vaak gesteld. Daarom vind ik het vreemd dat u mij zegt dat ik die vraag hier niet mag stellen. Maar soit, dat is een andere discussie.

Andries Gryffroy (N-VA): Neen, ik heb niet gezegd dat u die vraag niet mag stellen. Ik heb daar ondertussen recente informatie over die dat bevestigt. Toen ik die vraag een jaar geleden stelde, had ik die informatie niet, collega Danen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de kerntaken van distributienetbeheerder Fluvius – 1214 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Mijn vraag gaat over de kerntaken van de distributienetbeheerder. Deze kwestie staat namelijk ook in het Vlaams regeerakkoord en ik denk dat hier snel duidelijkheid over moet komen omdat er heel wat uitdagingen zijn op het vlak van energie en omdat er ook private aanbieders zijn die allerlei dingen willen doen. De vraag is hoe we daarmee omgaan.

Voor alle duidelijkheid: ik neem op dit moment geen standpunt in over wat u wel of niet moet doen. Maar ik denk wel dat er vlug duidelijkheid moet komen rond de kerntaken van de distributienetbeheerder.

In de gecoördineerde statuten van de werkmaatschappij Fluvius System Operator cvba zijn onder artikel 2 een twaalftal doelstellingen opgenomen. Die worden vrij ruim omschreven. Een van die doelstellingen luidt als volgt: "het uitoefenen van alle activiteiten in verband met het leveren van energiediensten en voorzieningen aan distributienetgebruikers, onder meer binnen het kader van de activiteiten van haar vennoten, zowel administratief, technisch, commercieel, sociaal e.a.". Ik denk niet dat je iets veel ruimer kunt stellen. Het staat er alleszins zo in en daar moeten we het op dit moment mee doen.

Bijkomend is er in artikel 2 opgenomen dat Fluvius System Operator alle activiteiten kan ontplooiën die rechtstreeks ofwel onrechtstreeks, hoofdzakelijk of aanvullend in verband staan met het doel van de vennootschap. De vennootschap mag in het algemeen alle roerende en onroerende, financiële, industriële of commerciële handelingen verrichten die, geheel of ten dele, rechtstreeks of onrechtstreeks met haar doel verband houden.

Fluvius System Operator cvba vult deze doelstelling in met een dienstverlening naar de openbare besturen. Ik denk dat ze daar goed werk verrichten en al hebben verricht. Zo helpt Fluvius System Operator de lokale besturen om inzicht te krijgen in het eigen energieverbruik door het aanbieden van een online energiemanagement – E-lyse

genoemd –, het organiseren van webinars en het inrichten van een helpdesk voor vragen. Daarnaast geeft Fluvius System Operator advies op maat aan lokale besturen bij het plannen van energiebesparende maatregelen. Lokale besturen die bijvoorbeeld willen investeren in fotovoltaïsche panelen kunnen een beroep doen op Fluvius voor een eerste oriënterende studie en eventueel ook voor een detailstudie. Ook bij het opmaken van gemeentelijke klimaatplannen of hemelwaterplannen kan Fluvius de nodige ondersteuning bieden aan de lokale besturen.

In het regeerakkoord van deze Vlaamse Regering werd onder het hoofdstuk 'Flexibel en slimmer energiesysteem' de volgende bepaling opgenomen over het netbeheer: "Met het oog op transparantie, financiële stabiliteit en het vermijden van kruissubsidiëring realiseren we bij netbeheerders en Fluvius een analytische boekhouding met scheiding tussen de verschillende (energie) gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten. Volgens het nieuwe opzet van de elektriciteitsmarkt moeten energiediensten zoals bijvoorbeeld opslag marktgebaseerd en concurrerend zijn. Daarom laten we niet toe dat netbeheerders energieopslagfaciliteiten bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren. De taken van netbeheerders en Fluvius zullen in het kader van een kerntakendebat herbekeken worden, dit vooral om te zorgen dat de netbeheerders en Fluvius zich maximaal concentreren op hun kerntaak: een goed werkend distributienet dat de uitdagingen van morgen aankan." Dat is natuurlijk ook al heel wat.

Daarom, minister, heb ik de volgende vragen voor u.

Het regeerakkoord stipuleert zeer duidelijk dat de netbeheerders en Fluvius zich maximaal moeten concentreren op hun kerntaak: een goed werkend distributienet dat de uitdagingen van morgen aankan. De mogelijkheid tot dienstverlening aan de lokale besturen is opgenomen in artikel 2 van de gecoördineerde statuten van Fluvius. Is er geen tegenspraak tussen de gecoördineerde statuten van Fluvius en de bepaling in het Vlaams regeerakkoord?

Zal de bestaande dienstverlening van Fluvius aan de lokale besturen, bijvoorbeeld het opmaken van energiezorgplannen, hemelwaterplannen en klimaatplannen, nog tot de kerntaak van deze vennootschap kunnen blijven behoren?

Wat is de stand van zaken van het kerntakendebat over de taken van de netbeheerders en Fluvius? Wanneer zal dat debat een sluitstuk kennen?

Ik heb nog een bijkomende vraag. Een aantal diensten die Fluvius aanbiedt aan de lokale besturen, kunnen ook aangeboden worden door private spelers op de markt. Ziet u de huidige dienstverlening van Fluvius aan de lokale besturen als concurrentie voor de private markt? Ik denk daarbij aan adviesbureaus, consultants en dergelijke, maar ook aan andere spelers die zich allicht op de markt zullen begeven, onder andere in het kader van de digitale meter.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Danen, ik kan u meedelen dat in de schoot van de bestuursorganen van Fluvius momenteel overleg wordt gepleegd over een nieuwe strategische visie voor het netwerkbedrijf. Uit deze strategische visie zal onder andere tot uiting moeten komen welke kerntaken het bedrijf voor zichzelf de komende jaren ziet. Dat is oefening 1. Het is goed dat ze dat doen, maar dat moet natuurlijk passen in de visie en de afspraken die zijn gemaakt in het Vlaams regeerakkoord en de beleidsnota.

Zodra ik deze strategische visie heb en afgetoetst heb aan het Vlaams regeerakkoord en de beleidsnota, zal dat worden besproken in de schoot van de Vlaamse Regering. Daarna ben ik ook bereid om hier toelichting over te geven.

Over bepaalde aspecten zijn in het regeerakkoord wel al duidelijke keuzes gemaakt. Zo moeten energiediensten, zoals opslag, marktgebaseerd en concurrerend zijn. Daarom zal ik niet toelaten dat netbeheerders energieopslagfaciliteiten bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren. Ook energieproductie, bijvoorbeeld warmte, is geen taak voor de netbeheerder.

Voorts verwacht ik van de netbeheerders en Fluvius dat ze zich in het kader van het kerntakendebat maximaal concentreren op hun kerntaak: een goed werkend distributienet dat de uitdagingen van morgen aankan. Die uitdagingen zijn groot; denk bijvoorbeeld aan duurzame gebouwenverwarming, een groter aandeel hernieuwbare energie en elektrische wagens. Dat zijn allemaal grote uitdagingen voor de toekomst. Ik denk dat Fluvius zich maximaal moet concentreren op een goed draaiend distributienet. De integratie van meer variabele, hernieuwbare en gedecentraliseerde energie resulteert in een toenemende vraag naar digitalisering, flexibiliteit en slimmer netbeheer. Ook dat is een belangrijk gegeven.

Voor de ondersteuning van lokale besturen met lokale energie- en klimaatplannen zie ik eerder een taak weggelegd voor het nog op te richten lokaal expertisecentrum. Je hebt verschillende entiteiten en we moeten goed kijken wie de ondersteuning van de lokale besturen het best kan doen: wie heeft de beste knowhow, wie staat het dichtst bij de lokale besturen? We hebben er wel een aantal voor ogen.

Fluvius zal in het kader van de kerntakenoefening al haar dienstverlening aan de lokale besturen onder de loep moeten nemen en een analyse maken van de meerwaarde voor het bedrijf en haar aandeelhouders in het kader van de realisatie van haar kerntaken. Voor het verlenen van bepaalde diensten aan de lokale besturen doet Fluvius overigens zelf een beroep op de private markt en is er geen sprake van enige concurrentie. Zoals ik al zei, kan ik niet vooruitlopen op het resultaat van de oefening die momenteel bezig is, maar we komen hier zeker op een gepast moment op terug.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Op zich is het goed dat de tijd wordt genomen om deze oefening te maken. Het is natuurlijk een gigantische verandering. Fluvius en de netbeheerders, de antecedenten ervan, hebben alleszins heel goed werk geleverd. Dat doen ze zeker nog. Minister, u weet ook wel dat netbeheerders net ontstaan door de gemeenten en provincies omdat er geen private spelers waren die die taak wilden opnemen. In die geest is het goed om de taak van Fluvius te bekijken. Het ondersteunen van lokale besturen lijkt mij bijvoorbeeld zeer zinvol, en het is ook zinvol dat ze dat blijven doen.

Maar op die domeinen waar heel veel private spelers zijn, ook spin-offs van universiteiten, onderzoeksbureaus en consultancybureaus, waar veel concurrentie heerst, lijkt het me verstandig om die taken door hen te laten doen en minder door Fluvius, omdat er werk genoeg zal zijn. We willen geen taken van Fluvius afnemen. Het is goed dat er snel duidelijkheid komt. Maar nogmaals, het is goed dat de tijd wordt genomen en dat er met de juiste mensen wordt gesproken. Dat dan een gecoördineerde en geïntegreerde aanpak volgt, is zeer zinvol. Zoals gezegd, kom ik hier later graag op terug.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega Danen, ik wil het nog wat duidelijker stellen: voor mij is er een heel duidelijke scheidingslijn tussen wat tot de kerntaak van Fluvius behoort en wat niet. Hun kerntaak – die moeten ze nu uitwerken – omvat alles wat gebonden is aan het net; wat leuk is voor gemeenten, moet het ook doen voor gemeenten. Alles wat niet gebonden is aan het net is geen kerntaak.

Dat staat ook indirect zo in het regeerakkoord, omdat we denken dat je altijd het risico loopt op kruissubsidiëring: ik doe een taak voor een gemeente, maar is dat wel perfect gealloceerd aan wat het kost voor die gemeente? Is er nergens sprake van een verdoken kost in je elektriciteitsfactuur omdat je niet alle kosten kunt alloceren aan een bepaalde taak? Daarom moet die scheidingslijn heel strikt zijn. Zij moeten zich bezighouden met het net en dat is al een gigantische taak, namelijk maken dat het net voorbereid is op de toekomstige energietransitie.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dit is een belangrijk debat, dat in de eerste plaats thuishoort waar het moet worden gevoerd, en dat is de raad van bestuur van Fluvius, de intercommunale. Het zijn de gemeenten en de steden die ons net beheren en die uiteraard ook zelf moeten beslissen op welke manier ze dat willen doen binnen het kader dat Vlaanderen schept.

Minister, wat is de timing van het overleg met Fluvius? Wanneer wilt u met Fluvius in debat treden? Voorzitter, de minister mag uiteraard toelichting geven over haar gesprekken met Fluvius, maar het zou ook nuttig zijn om, als de strategische oefening binnen Fluvius is afgerond, hen uit te nodigen in de commissie om het debat rechtstreeks aan te gaan.

Minister, de dienstverlening aan lokale besturen is iets waar niet alleen private spelers op werken. Als schepen van Patrimonium van de mooie gemeente Kruisem krijg ik geregeld e-mails en bezoeken van het Vlaams Energiebedrijf, opgericht in de schoot van de Vlaamse overheid, dat een gelijkaardige dienstverlening probeert te ontwikkelen. Hoe ziet u dat? Op welke manier ziet u de afstemming tussen het Vlaams Energiebedrijf en de opdracht die Fluvius heeft gekregen van haar vennoten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ons kabinet zit maandelijks samen met Fluvius. Wij volgen dat dus wel van dichtbij op. Op dit moment zijn er nog een aantal discussies in de schoot van Fluvius die nog moeten worden uitgeklaard. Zodra die oefening klaar is in de schoot van de bestuursorganen van Fluvius, zullen we aftoetsen of de afspraken die zijn gemaakt, passen in het kader van het Vlaamse regeerakkoord en de beleidsnota.

Ik ben er zeker van dat ze daar zullen uit geraken. Dan zal dat naar ons en uiteraard ook naar het parlement komen. Ik heb de contouren geschetst en ik verwacht dat de netbeheerders en Fluvius zich daar maximaal op concentreren. De lokale ondersteuning moeten we maximaal kunnen behouden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, er is dus nog veel werk voor de boeg, net zoals in tal van andere domeinen. Het is vooral belangrijk dat wat Fluvius nu doet voor de openbare besturen en administraties, zoals het opmaken van energiezorgplannen, hemelwaterplannen, klimaatplannen en noem maar op, uiteindelijk niet minder zal gebeuren, maar net meer gebeurt. Wie dit dan precies doet, maakt me eerlijk gezegd minder uit, maar het zou wel zo moeten zijn dat er meer en efficiëntere plannen worden gemaakt om de energieprestaties van onze openbare besturen en alles wat daarrond hangt te bevorderen.

Minister, ik kijk uit naar het vervolg hiervan en denk ook dat het zinvol is om Fluvius eens in de commissie uit te nodigen en te luisteren naar hun visie ter zake.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het aandeel hernieuwbare energie in Vlaanderen naar aanleiding van 'Grey Day' – 1286 (2019-2020)**Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter****De voorzitter:** De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Mijn vraag gaat over een thema dat in deze commissie op zijn plaats is en hier vaak terugkeert, namelijk hernieuwbare energie. Het is nu eenmaal zo dat er regelmatig nieuwe feiten opduiken, die ervoor zorgen dat er nieuwe vragen volgen. Daarom stel ik deze vrij korte vraag, waarop ik hoop een duidelijk antwoord te krijgen.

We weten het eigenlijk al langer, maar vorige week bleek duidelijk dat we op het niveau van België de Europese hernieuwbare energiedoelstellingen niet zullen halen. De reden hiervoor moeten we vooral in Vlaanderen zoeken. En wat het nog erger maakt: we maken weinig vooruitgang, terwijl de nood hoog is. Dat is geen mening van mij, dat is een feit dat blijkt uit onderzoek van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

Het is niet zo dat elk gewest evenveel moet doen. Sommige gewesten zijn tot meer in staat of kennen gunstiger factoren. Daarom is er binnen België een lastenverdeling gemaakt, met hogere doelstellingen voor Wallonië en lagere voor Vlaanderen. En – in tegenstelling tot Wallonië – haalt Vlaanderen zijn aandeel hernieuwbare energie en ook zijn doelen rond energiebesparing niet.

Ik heb twee eenvoudige vragen. Wat gaat u doen, op korte, middellange en lange termijn, om het aandeel hernieuwbare energie te laten stijgen? Is er ondertussen duidelijkheid rond eventuele boetes wanneer we de doelstellingen niet halen? Ik weet dat deze vraag al een paar keer gesteld is, maar ik stel ze opnieuw omdat de zaken erg evolueren.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik verwijs uiteraard naar de beleidsnota Energie, waarin de aanpak in detail wordt besproken. Om ons aandeel hernieuwbare energie te laten stijgen, moeten we in de eerste plaats het energiegebruik zoveel mogelijk beperken. Gezien de Belgische bevoegdheidsverdeling, zet ik daarbij vooral in op een zuinig energiegebruik in gebouwen en, samen met mijn collega Crevits, op meer energie-efficiëntie in de industrie en de landbouw. Mijn collega Peeters faciliteert een modal shift en duurzaam energiegebruik in de transportsector.

Wat hernieuwbare energiebronnen betreft, verwijs ik ook naar het Vlaams regeerakkoord en het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2030. Daarin wordt een groei voorzien voor de inzet van hernieuwbare energiebronnen naar 28.512 gigawattuur tegen 2030. Onder meer wind- en zonne-energie zullen daarbij stijgen naar 2.500 megawatt en 6.700 megawatt, ongeveer een verdubbeling ten opzichte van vandaag. Ook de uitbouw van warmteproductie en -recuperatie en warmtenetten is een prioriteit. Welke maatregelen we daarvoor concreet zullen nemen, wordt nu uitgewerkt na overleg met de stroomgroepen, zodat ik in de loop van dit jaar een Zonne-, Wind- en Warmteplan kan voorleggen.

Deze plannen zullen ook de andere concrete maatregelen verder uitwerken die al in het regeerakkoord vermeld worden, zoals bijvoorbeeld tendering van investeringssteun voor middelgrote zonnepaneelprojecten, het invoeren van energiege-meenschappen, de opmaak van lokale warmtezoneringsplannen, de verhoging van

het minimum aandeel hernieuwbare energie in nieuwbouw en bij ingrijpende energetische renovatie enzovoort.

Is er ondertussen duidelijkheid rond eventuele boetes? Eventuele boetes voor het niet halen van de doelstellingen worden door de Europese Commissie aan de lidstaten opgelegd. Indien België de bindende doelstelling van 2020 niet bereikt, zullen we een beroep doen op de aankoop van statistieken van landen die een overschot hebben. De betaling van boetes is daarom nog niet aan de orde.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Wat niet is, zal allicht nog komen, helaas. Ik stel vast dat er nog veel wordt geregeld en veel wordt gewerkt. Er zijn veel werkgroepen en er wordt veel gestudeerd. Minister, ik weet dat er goed wordt gewerkt in de werkgroepen en dat die vaak evenwichtig samengesteld zijn, met tal van stakeholders. Ik wil u echt vragen om rekening te houden met hun adviezen en om die ook te volgen, tenzij u heel goede redenen zou hebben om dat niet te doen. Ik stel namelijk vast dat goede adviezen heel vaak niet gevolgd worden, om mij onbekende redenen. Ik wil u vragen om daar rekening mee te houden, want daar gebeurt het. Daar zitten de mensen die weten waar de meeste energiewinst gehaald kan worden. Ik stel vast dat er soms wegens politieke redenen of wegens niet goed durven, bepaalde maatregelen die nodig zijn, niet genomen worden. Dus ik wil u vragen om op dat vlak wat lef aan de dag te leggen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Wat ik niet plezant vind aan die vraag – en dat is altijd hetzelfde, we hebben die discussie hier al eens gehad – is dat men Vlaanderen vergelijkt met Wallonië. Ik denk dat Vlaanderen al heel veel gedaan heeft. Via de energiebeleidsvereenkomsten hebben we ervoor gezorgd dat bijvoorbeeld de chemische cluster energie-efficiënter is. U weet ook zeer goed, collega Danen, dat het aandeel hernieuwbare energie bepaald wordt...

Johan Danen (Groen): Mijnheer Gryffroy, u moet mij niet controleren, u moet de minister controleren. Dat is de doelstelling van een commissie, het beleid controleren.

Andries Gryffroy (N-VA): De definitie van hernieuwbare energie is een procent, en dat procent kun je gemakkelijker halen als je minder uitstoot. Als je dan kijkt naar het Waalse energie- en klimaatplan, zie je op pagina dertien of veertien een grafiek staan die gaat van 1990 tot heden, en daar zie je inderdaad dat men in Wallonië nu 40 procent minder uitstoot dan in 1990. Maar daar staat ook telkens de reden bij: een economische crisis, en het feit dat ze alle zware industrie gesloten hebben. In dat verhaal, van industrie sluiten en economisch achteruitgaan, ga ik niet mee. Dan is het natuurlijk gemakkelijk. Als je morgen de chemische cluster sluit, dan halen we onze doelstellingen op alle fronten met de vingers in de neus. Maar daar doe ik niet aan mee.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik wou eerst niet tussenkomen, maar wil gewoon een warme oproep doen, collega's, om niet naar anderen te kijken, maar vooral naar onszelf te kijken. We hebben in Vlaanderen een gigantische uitdaging als het gaat over onze doelstellingen voor zowel energie-efficiëntie, CO₂-uitstoot als hernieuwbare energie. Wat ze in Wallonië doen, interesseert mij maar matig. Wat we in Vlaanderen doen, moeten we vooral beter doen. Daarover moet het debat hier gaan. Dat is ook wat ik van de minister en van deze regering verwacht.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): De 'Grey Day' valt bij ons heel vroeg, maar dat is natuurlijk een gemiddelde. Als we naar lokale situaties kijken, zien we dat er

gemeenten zijn, bijvoorbeeld Eeklo, waar de 'Grey Day' veel later valt en die bijna volledig op alternatieve energie draaien. Er zijn dus goede voorbeelden, ook bij ons, van lokale besturen die al lang inzetten op een beleid dat sociaal en ecologisch veel verder gaat dan wat we gemiddeld halen. Als we die goede voorbeelden nemen en proberen om ze te laten implementeren in andere regio's, zal ons dat verder helpen. Er is nog heel veel potentie om het beter te doen. Ik steun natuurlijk ook de oproep van collega Bothuyne om naar onszelf te kijken en te proberen zoveel mogelijk resultaat te boeken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het voorbeeld van Eeklo dat de collega aanhaalt, is inderdaad een goed voorbeeld. Natuurlijk heb je daar ook veel ruimte. Dat is niet in alle dorpen zo. We moeten zien dat het allemaal goed verspreid is, daar waar er voldoende ruimte en wind is. Dat is ook iets waar we naar moeten kijken.

De ambitie is er. Die staat ook in het regeerakkoord. Wij moeten nu alles op alles zetten om in de loop van dit jaar de plannen, met de concrete maatregelen, op tafel te leggen en voor te leggen.

De stroomgroepen werken goed. Daarover zijn we het eens. Zijn die evenwichtig samengesteld? Er zitten natuurlijk vooral producenten en leveranciers in, dus mensen die daar geld aan verdienen. Mijn bezorgdheid gaat over de consumenten, die daar niet in zitten. Wij moeten ervoor zorgen dat wat uit die stroomgroepen komt, evenwichtig is. Degenen die daarin zitten, hebben natuurlijk ook een belang. Ik vind gewoon dat wij rekening moeten houden met degenen die de facturen moeten betalen. Dat is een bezorgdheid die ik op dit moment heb rond de stroomgroepen. Het was, denk ik, beter geweest dat ook consumenten daar een rol in hadden. Dat is de enige bedenking die ik heb.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Er zijn verschillende stroomgroepen, en er zijn er ook waar heel wat middenveldorganisaties in zitten, heb ik begrepen. Die adviezen zijn wel evenwichtig genoeg om ermee aan de slag te gaan, maar die discussie kunnen we hier een andere keer ten gronde voeren. Ik hoop alleszins dat we zelf de fierheid hebben om onze doelstellingen te halen.

Minister, ik hoop dat u het lef aan de dag zult leggen om dat ook te doen en dat u ook moeilijke beslissingen neemt als dat nodig is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Renovatiepact – 1226 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (CD&V): Mijn vraag om uitleg gaat over een studie van het Steunpunt Wonen, u welbekend, waaruit blijkt dat er jaarlijks 4,8 miljard euro nodig zou zijn voor de renovatie van Vlaamse woningen om de ambitie tegen 2050 te behalen. Dat is toch wel een serieus bedrag.

Minister, ik heb de minister van Wonen hierover ondervraagd en die heeft een heel pak van mijn vragen doorverwezen naar u. Daarom wil ik u die vragen vandaag

voorleggen. Het Steunpunt Wonen geeft aan dat het huidige investeringsritme onvoldoende is en dat er dus bijkomende inspanningen zullen moeten gebeuren, en dat er ook goede afspraken moeten worden gemaakt met alle verschillende actoren.

Minister, hoe kadert u die conclusies in de ambitie van de Vlaamse Regering om tegen 2050 alle woningen in Vlaanderen te laten voldoen aan de hoge energievereisten? Er is natuurlijk het Renovatiepact van uw voorganger. Ik vraag me af of er op basis van de studie van het Steunpunt Wonen bijstellingen moeten gebeuren van dat Renovatiepact. Zo ja, welke? Wat is de timing om in de aanpassingen van dat Renovatiepact te voorzien?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De conclusies van de vermelde studie bieden een nuttige wetenschappelijke onderbouwing voor de ambities voor 2050 van de Vlaamse Regering. We staan inderdaad voor een enorme uitdaging op het vlak van diepgaande renovatie van ons gebouwenpark. Hiervoor moet zo snel mogelijk een renovatiegolf op gang komen. Concreet betekent dit dat we zo snel mogelijk moeten evolueren naar een regime waarin heel wat woningen de sprong naar label A moeten maken. In het geval de renovaties gefaseerd verlopen, bijvoorbeeld eerst naar label C en later naar label A, zal het aantal woningen waarin per jaar een of meer ingrepen worden uitgevoerd, logischerwijze gevoelig hoger liggen. Een aangepaste en op verschillende doelgroepen afgestemde ondersteuning is daarbij essentieel.

Het is eveneens duidelijk dat een flinke groei in de renovatieactiviteit niet alleen bijdraagt aan de energie- en klimaatdoelen, een verhoogd wooncomfort, betere gezondheid en minder energieverbruik, maar ook een belangrijke positieve impact heeft op onze economie en tewerkstelling. Daarom is het belangrijk de publieke middelen zo in te zetten dat ze een maximaal hefboomeffect genereren. Ik onderzoek ook in hoeverre we daarvoor bijkomende private en Vlaamse en/of Europese publieke middelen kunnen inzetten.

De berekening van het benodigde investeringsbudget dat in de studie wordt vermeld, komt overeen met wat het Vlaams Energieagentschap (VEA) voorziet in het kader van de opmaak van de langetermijnstrategie voor renovatie, die ik binnenkort aan de Vlaamse Regering zal voorleggen voordat we ze overmaken aan de Europese Commissie.

Daarin wordt rekening gehouden met een gemiddelde investering van 55.000 euro per woning. Aangezien 95 procent van het bestaande woningpark van bijna 3 miljoen wooneenheden moet worden gerenoveerd, komen we op een totale investering van 140 tot 150 miljard euro tussen vandaag en 2050. In die langetermijnrenovatiestrategie 2050 staat het belang van het benutten van sleutelmomenten in de levensloop van een woning, zoals verkoop, erfenis, huurderswissel, sloop en herbouw, centraal.

Het regeerakkoord bepaalt ook dat we nieuwe eigenaars vanaf 2021 zullen stimuleren om niet-energiezuinige woningen uiterlijk vijf jaar na de overdracht van de volle eigendom energetisch te renoveren.

De onderzoekers stellen ook vast dat een groot deel van de investeringen nodig is bij de meest kwetsbare huishoudens op de woningmarkt en dat de renovatiekosten voor deze groep hoger liggen dan voor de andere doelgroepen. Een aantal bestaande maatregelen speelt daar tot op zekere hoogte al op in, zoals de energiehuizen, de renteloze energieleningen en het opstartende noodkoopfonds. Daarnaast werken we tegen 2021 aan een versoepeling van de voorwaarden voor de renteloze energielening. Ter bevordering van de klantvriendelijkheid en de transparantie worden in een eerste fase zoveel mogelijk premies die gericht zijn op energiebesparing, kwaliteitsverbetering en aanpassing van de woning in een loket gebundeld met het oog op een overkoepelende woningrenovatiepremie later deze legislatuur.

Mijn collega van Wonen zal de maximale EPC-score binnen de minimale woningkwaliteitseisen ook geleidelijk aanscherpen.

Ik ben ervan overtuigd dat de aangekondigde maatregelen belangrijke stappen zullen zijn om die duw te geven.

Overweeg ik aanpassingen aan het bestaande Renovatiepact? Zoals geweten, is het de ambitie van het Renovatiepact om tegen 2050 alle bestaande woningen te renoveren tot de in 2016 vastgelegde langetermijndoelstelling. Deze langetermijndoelstelling zal nog verder verfijnd worden in functie van woningtypologie. Ikzelf en de huidige regering staan ook volledig achter deze doelstelling. U ziet dat ook in het regeerakkoord en in de beleidsnota Energie heel wat bijkomende maatregelen zijn vermeld om de renovatiegraad te verhogen.

Het Renovatiepact is natuurlijk geen statisch gegeven maar een dynamisch samenwerkingsverband waarbij alle relevante actoren uit de bouwsector, het middenveld, de overheid en de financiële sector de handen in elkaar slaan en een bijdrage leveren. In de beleidsnota wordt het Renovatiepact 2.0 aangekondigd, wat duidt op de vastberaden wil om meer impact te genereren. Naast de voorbereiding van de vermelde maatregelen werken we onder meer ook aan een optimalisering van het Energiearmoedeprogramma en worden er heel regelmatig nieuwe functionaliteiten toegevoegd aan de woningpas, waarmee we binnen Europa een pioniersrol spelen.

In de loop van het voorjaar zal ik een nieuwe stand van zaken over het Renovatiepact voorleggen aan de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (CD&V): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik denk dat het klopt wat u zegt, dat er al veel gebeurt en dat daar de voorbije jaren sterk op ingezet is. Maar we voelen allemaal dat er bijkomende maatregelen nodig zullen zijn. Als ik u goed begrepen heb, plant u volgend voorjaar een aanpassing van het Renovatiepact. Er zijn ook reeds een aantal heel concrete maatregelen aangekondigd. Zo zullen er vanaf 2021 voor wie eigenaar wordt van een woning stimulansen komen om binnen de vijf jaar grondig te renoveren. We zijn natuurlijk allemaal een beetje benieuwd naar wat die stimulansen zullen zijn. Eerst was er een verplichting om dat te doen. Men heeft nu de switch gemaakt naar een stimulans. Maar wat zal dat zijn? Zal dat een soort beloning zijn? Zal dat een subsidie zijn, een geldelijke beloning? Dat is allemaal nog een beetje afwachten. Maar ik denk dat het wel heel belangrijk is om daarover heel snel duidelijkheid te geven, om ervoor te zorgen dat de markt zelf en de potentiële eigenaars goed weten wat hen te wachten staat, want dat geldt evengoed voor iemand die bijvoorbeeld een woning wil verkopen.

Ook het samenwerken tussen de verschillende beleidsdomeinen – maar dat hoeft ik u niet uit te leggen – Wonen, Energie en Omgeving zal daarbij cruciaal zijn. Dus we kijken ernaar uit wat dat nieuwe renovatiepact allemaal zal omvatten. Maar ik denk dat het heel belangrijk zal zijn om iedereen mee te hebben en echt binnen te dringen in de harten en hoofden van mensen om hen te overtuigen van het grote belang van renovatie in de strijd tegen de opwarming van de aarde. Op dat vlak hebben we denk ik met zijn allen een heel belangrijke taak.

Maar het zal ook belangrijk zijn dat de volledige, ruime keten wordt meegenomen. Dan gaat het niet alleen over eigenaars maar evengoed over de bouwsector, adviseurs, lokale besturen enzovoort. Dus ik denk dat het echt een pact moet worden waar iedereen bij betrokken is.

Ik wil ook uw aandacht vestigen op een resolutie die op het einde van vorige legislatuur is goedgekeurd in dit parlement. Onder meer de heer Bothuyne was een van de indieners van die resolutie, waar een aantal heel nuttige suggesties in staan

wat betreft de bijsturing van het Renovatiepact. Er wordt onder andere gepleit voor een renovatiecoach die de ontzorging van de mensen op zich kan nemen. Je kunt heel veel stimulansen voorzien, je kunt heel veel doen, maar als mensen een hele administratieve molen moeten doorlopen of alles moeten uitzoeken omdat het heel ingewikkeld is, dan beginnen ze er gewoon niet aan. Het is dus belangrijk om ook daar volop op in te zetten. Ik wil dus heel expliciet pleiten voor die renovatiecoach waar mensen een beroep op zouden kunnen doen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Collega Schauvliege zegt terecht dat we iedereen mee moeten hebben. Minister, we hebben hier de discussie over het rapport van de SERV al gehad, en nu deze analyse van het Steunpunt Wonen. Daarvan zegt u terecht dat het een heel nuttige, wetenschappelijke onderbouwing zou kunnen zijn van het beleid. U zegt ook dat we publieke middelen maximaal moeten inzetten om een hefboomeffect te genereren. Dat volg ik volledig. We moeten de publieke middelen die er zijn op de juiste manier inzetten. Ik citeer letterlijk uit het rapport van het Steunpunt Wonen: "Door de omvang van de renovatienoden en de vaststelling dat huurwoningen en huishoudens in het eerste inkomenskwintiel een slechtere bouwtechnische kwaliteit, hogere renovatiekosten (voor de woningkwaliteitsgebreken) en een lagere kans op renovatie hebben, lijkt een heroriëntering van de substantiële overheidssteun voor eigenaarschap naar de ondersteuning van renovaties in het algemeen en met bijkomend accent op de huursector, bij te dragen aan een meer evenwichtige ondersteuning van de noden in de verschillende deelmarkten."

Dat is wat wij hier al verschillende keren hebben gezegd en wat ook de SERV heel duidelijk heeft aangegeven. Als we echt die doelstellingen willen halen, moeten we net inzetten op de huurmarkt en op de mensen met de laagste inkomens. Dat is wat momenteel zowel in de beleidsnota als in het Renovatiepact totaal ontbreekt. Deze regering zegt altijd dat ze een beleid wil voeren dat gebaseerd is op wetenschappelijke inzichten. Bewijs dat dan door, als er een heroriëntering en een herziening van het Renovatiepact komt – een Renovatiepact 2.0 –, dat echt ernstig te nemen, samen met uw collega's, onder andere minister Diependaele. Bewijs dat dan door de maatregelen van de Vlaamse overheid en het geld dat we daarin steken, te heroriënteren naar degenen die het echt nodig hebben.

Ik doe nog eens een oproep om dat echt ernstig te nemen. Van renteloze leningen en premies heeft de SERV heel duidelijk gezegd dat dat voor die doelgroepen echt geen oplossing zal zijn. Dus kom in het nieuwe Renovatiepact met voorstellen om voor die doelgroepen effectief iets te kunnen betekenen. 2030, 2050, het lijkt nog heel ver weg maar het is morgen. Ik vrees dat we tijd aan het verliezen zijn om die doelstellingen te kunnen halen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, we hebben het hier al een paar keer over gehad. Er zijn een aantal maatregelen aangehaald, ook in verband met het veranderen van een verplichting in een stimulans, en rond de periode van vijf jaar om mensen aan te sporen om te voldoen aan de normen. Wij hebben een probleem met die normen en de timing daarrond. Zoals collega Anaf aangaf, zijn heel veel mensen niet mee. Ik verwijs weer naar het woordje 'draagvlak' dat de minister heel vaak in de mond neemt. We kennen het spreekwoord: 'Je kunt het paard wel naar het water leiden, maar je kunt het niet verplichten om te drinken.' Je kunt wel mensen proberen te leiden, maar uiteindelijk moeten zij het gaan doen.

We hebben voldoende middelen, alleen komen ze niet bij de mensen terecht. Waarom? Mensen zijn verontrust, zijn soms het noorden kwijt, weten niet goed wat ze nog mogen, want wat gaat er in de toekomst nog komen? De laatste vijftien jaar zijn we geëvolueerd naar een woonvorm die we niet kennen. De mensen kennen

dat niet. Wat men niet kent, dat wil men niet. We hebben ons ook toegelegd op zeer zware investeringen zoals fotovoltaïsche cellen, warmtepompen en noem maar op. Dat zijn zware investeringen die een normale mens die zijn woning renoveert, niet doet wegens de hoge kosten.

Er is ook die timing van vijf jaar. Mensen spreiden hun investeringen. Die kunnen die investering niet aan op vijf jaar. Ik heb ook al verwezen naar de renteloze lening. Dat is heel mooi, dat je geen rente moet betalen, maar als je het kapitaal niet afbetaald krijgt, wat heeft een renteloze lening dan voor nut?

We moeten de mensen aangeven waar het op staat, maar ook de beroepssectoren. Teach the teacher. Ook in de architectenopleiding en in de aannemersbedrijven: we moeten ze overtuigen van het nut ervan. En ook de mensen moeten overtuigd raken van het nut. Ik heb vijftien jaar geleden zelf een verbouwing gedaan. Dat was toen, in verhouding, zeer beperkt. Ik voldoe vandaag nog altijd aan de norm. Maar ik heb er ook gedurende die periode de woonkwaliteit van.

Ik ben er ook van overtuigd dat dat nodig is. Alleen zijn er mensen die het kunnen, maar nog meer mensen die het niet kunnen. En die moeten we mee krijgen. We moeten achteromkijken en ervoor zorgen dat iedereen mee is. Als je telkens maar weer maatregelen toevoegt, snappen mensen het niet meer. Zelfs de ambachtsmensen die het moeten uitvoeren, snappen het niet meer. Dus kijk om, creëer een draagvlak en maak dat er ook iets uit komt, uit die verplichtingen die we opleggen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Een energetisch gerenoveerd huis is natuurlijk niet alleen goed voor het klimaat, maar ook voor de waarde van dat huis, dus voor de mensen die er wonen en voor de energiefactuur. Iedereen wint bij energetisch goede huizen. Het is ook beter voor de buurt, want de buurt ziet er beter uit. En het is goed voor de aannemers die het werk moeten uitvoeren. We moeten dus echt alles op alles zetten om daar werk van te maken.

U kent mijn pleidooi, minister. Ik vond de maatregel van de vorige regering, om een aantal verplichtingen op te leggen bij de overdracht van een huis, wel een goede maatregel. Want als mensen in een huis wonen en ze moeten dingen doen, zijn ze minder geneigd om ze te doen. Ik kijk dus echt uit naar de maatregelen die u gaat nemen om hen te verleiden en te stimuleren, maar ik wil u echt vragen om te heroverwegen om die verplichting binnen de vijf jaar bij overdracht in te voeren. Dat was zo beslist, maar het is nooit ingevoerd. Ik denk dat dat de enige maatregel is die werkt. Tal van experts geven mij daar trouwens gelijk in. En de vorige regering was daar ook van overtuigd. Wat is er in godsnaam gebeurd, waardoor dat inzicht op een paar maanden tijd weggegaan is?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): We hebben in de vorige legislatuur enorm hard gewerkt op dat Renovatiepact. We hebben er ook voor gezorgd dat heel veel stakeholders daarbij betrokken zijn. Dat moet ook maken dat je een draagvlak kunt creëren. Maar een draagvlak maak je niet in één dag. Dat vraagt tijd.

Ik zie toch – er is gisteren nog een uitnodiging binnengekomen – dat ook de bouwwereld, dus de mensen die bouwen, via Confederatie Bouw enzovoort, al nadenkt over innovatieve technologieën die het bouwen goedkoper en beter maken. Collega Pieters, ik ben een believer in technologie en innovatie. Ik ben geen non-believer. Ik ben geen pessimist op dat vlak. Met pessimisme koop je niets. Daarmee creëer je alleen een angstpsychose. We moeten gewoon keihard verder blijven werken aan de realisatie van het Renovatiepact.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Er waren veel tussenkomsten en suggesties. Ik wil nog een aantal punten aanbrengen. De bedoeling is om tegen eind dit jaar met bijkomende maatregelen te komen.

De verplichting is inderdaad een stimulans geworden. Dat wil zeggen dat we zoveel mogelijk burgers gaan moeten verleiden om over te gaan tot een renovatie. Dat wil zeggen dat we in een goede omkadering moeten voorzien.

Een aantal zaken heb ik hier al opgesomd. We zijn aan het kijken naar die renteloze lening: verbreden tot 30.000 euro, maar ook versoepelen. Er is ook de noodkooplening. We kijken ook naar een verhoogde premie, omdat we de middelen ook aan het bundelen zijn. We onderzoeken ook of we eventueel een korting kunnen geven bij onroerende voorheffingen. Betere ontzorging is ook van groot belang – daar zijn ook verschillende tussenkomsten over geweest. Er is de renovatiecoach. De thermografische scan staat ook in het energieplan. Dus al die zaken zullen eind dit jaar worden toegevoegd aan het Renovatiepact. We zijn aan het kijken wat we nog kunnen doen.

Collega Anaf, voor de huursector is er wel een verplichting. De verhuurders zijn wel verplicht om te renoveren. De maximale EPC-score (energieprestatiecertificaat) zit bij minister Diependaele. Die zal worden aangescherpt.

Voor de rest zetten we tegen eind dit jaar in op stimuleren, zodat we in 2021 een grote renovatiegolf kunnen inzetten. Belangrijk daarbij – daarover ben ik in overleg met ministers Crevits en Weyts – is dat we voldoende arbeidskrachten hebben. We kunnen van alles plannen, maar als er weinig volk is dat de renovatie kan doen, hebben we ook een probleem. Op die manier kunnen we ervoor zorgen dat er ook een draagvlak is.

Als we de krachten bundelen en dit goed aanpakken met verschillende tegemoetkomingen, zullen heel wat mensen die een huis kopen misschien energetisch renoveren. Als je al die zaken samentelt – renteloze lening, verhoogde premies, ontzorging en andere stimuli –, dan is dat toch een mooi pakket om voor te gaan. Dan is het een kwestie van voldoende arbeidskrachten te hebben. Aan dat punt moeten we nog voortwerken. Hopelijk zal alles eind dit jaar worden gefinaliseerd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de financiering van de Green Deal van de Europese Unie – 1359 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, mijn vraag om uitleg is een sequel op het gesprek dat we vorige week hadden naar aanleiding van een vraag die ik toen heb gesteld over het Just Transition Fund (JTF) dat wordt opgericht in het kader van de financiering van de Green Deal van de Europese Unie. Zoals we vorige week al aangaven, gaat de financiering veel verder dan het Just Transition Fund. Daarom is het belangrijk het totaalplaatje te bekijken en deze nieuwe vraag te stellen.

Op 14 januari 2020 stelde de Europese Commissie haar plan met het mechanisme voor een rechtvaardige transitie voor. Het plan zet de lijnen uit om de financiering van de Green Deal mogelijk te maken. Dit biedt een kader om overheidsinvesteringen,

maar ook privéinvesteringen te faciliteren en dit zal helpen om particuliere middelen vrij te maken via financiële EU-instrumenten.

We bespraken eerder al het fonds voor een rechtvaardige transitie van 7,5 miljard euro, als onderdeel van een pakket van ten minste 100 miljard euro aan gerichte steun voor de regio's en sectoren die het hardst zullen worden getroffen door het maatregelenpakket van de Europese Green Deal.

Dat bedrag is maar een klein deel van het totale financieringsbedrag dat nodig is. De EU zelf rekent op 1000 miljard euro aan investeringen in de komende tien jaar, gefinancierd door de Europese Unie zelf, maar ook door nationale overheden en regio's, particulieren en zeker ook bedrijven en financiële instellingen. Het investeringsplan van de EU bestaat uit drie pijlers: financieren, faciliteren en praktische ondersteuning bieden bij de investeringen.

Wat de financiering betreft is er het traditionele EU-budget binnen het meerjarig financieel kader (MFK), dat zo'n 503 miljard euro aan middelen voor klimaat en leefmilieu omvat. Daarnaast wordt een leenfaciliteit voor de publieke sector opgericht bij de Europese Investeringsbank (EIB) en die moet zo'n 25 tot 30 miljard euro aan investeringen mobiliseren. InvestEU moet er dan weer voor zorgen dat er zo'n 279 miljard euro aan publieke en private middelen worden vrijgemaakt.

En daarnaast zijn er nog middelen uit andere Europese programma's, zoals het Horizon-programma in functie van innovatie. Uiteraard zijn er ook nog de nationale klimaatfondsen die gespijsd worden met de ETS-inkomsten (emissions trading scheme), gecreëerd door Europa. Europa zorgt er dus voor dat er geld in uw laatje komt, minister. Er is dus een heel kluwen aan financieringsmogelijkheden. Kluwen is misschien wat negatief uitgedrukt. Er zijn heel veel opportuniteiten voor de financiering van de transitie waar we voor staan. We hadden het daarnet over de renovatie van onze woningen en de kosten die dat met zich meebrengt. Wel, de oplossing ligt allicht voor een stukje ook in Europa, minister. We rekenen erop dat we daar maximaal op kunnen inspelen.

Ik heb hierover een aantal vragen.

Kunt u een inschatting geven van het totale bedrag dat Vlaanderen de komende tien jaar nodig heeft om de ambities van de Green Deal, en dan vooral de eigen Vlaamse klimaatambities, waar te kunnen maken?

Welke Europese middelen ontvangt Vlaanderen nu al ter financiering van het klimaatbeleid in ruime zin? Dat gaat dan niet alleen over ETS-inkomsten maar bijvoorbeeld ook over innovatieprojecten rond klimaat.

Op welke financieringsmogelijkheden wilt u in eerste instantie een beroep doen?

Hoe kunnen we het palet aan opties optimaliseren zodat Vlaanderen zijn deel van de koek kan maximaliseren?

Welke initiatieven zult u daarvoor nemen, minister?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u voor de vraag. Op dit moment is de financiële impact van de Europese Green Deal nog niet in te schatten. Deze Green Deal is immers slechts een roadmap waarin de Europese Commissie de verschillende initiatieven aankondigt die ze de komende maanden en jaren zal nemen om haar klimaat- en milieudoelstellingen te realiseren.

De uiteindelijke kostprijs van deze Green Deal voor Vlaanderen zal ook afhangen van de concrete invulling van deze initiatieven. Wat zal de Europese Commissie

precies voorstellen? Wat zal het resultaat zijn van de daaropvolgende onderhandelingen met de lidstaten en het Europees Parlement? Daar hebben we vandaag nog geen zicht op.

De Europese Commissie kondigt in haar Green Deal bijvoorbeeld een verhoging van de Europese klimaatdoelstellingen voor 2030 aan. Het is op dit moment echter nog niet helemaal duidelijk hoeveel deze doelstellingen precies aangescherpt zullen worden: van 40 procent naar 50 procent of zelfs naar 55 procent? Het is evenmin duidelijk op welke manier de bijkomende inspanningen verdeeld zullen worden tussen de verschillende sectoren en lidstaten.

Indien bijvoorbeeld onvoldoende aandacht besteed wordt aan een kostenefficiënte verdeling van de inspanning en onvoldoende flexibiliteit toegestaan wordt voor het realiseren van de inspanningen, zal de factuur voor Vlaanderen oplopen, zowel voor de overheid, voor de gezinnen als voor de bedrijven. Daarom heb ik in mijn beleidsnota vorig jaar reeds aangekondigd dat ik bij de Europese initiatieven sowieso zal pleiten voor een realistische aanpak die niet mag leiden tot een verhoging van de energiefactuur, de concurrentiepositie van onze Vlaamse bedrijven vrijwaart, en ook rekening houdt met kostenefficiëntie op Europees niveau.

Wat betreft de kostprijs van de huidige Vlaamse klimaatambities: de Stroomgroep Financiering heeft ruwe inschattingen gemaakt van jaarlijkse investeringskosten tussen de 5 en 12 miljard euro per jaar om in Vlaanderen de energie- en klimaatdoelstellingen te realiseren. Het gaat daarbij om publieke en private investeringen in Vlaanderen die verband houden met de energie- en klimaatdoelen in een ruime benadering, die ook investeringen in mobiliteit, energie, scholen en dergelijke meeneemt. Die investeringen hebben niet allemaal strikt te maken met de energie- en klimaatdoelen, maar ze houden er wel verband mee.

Welke Europese middelen ontvangt Vlaanderen nu al ter financiering van het ruime klimaatbeleid? De Europese middelen waar we een beroep op doen zitten verspreid over verschillende kanalen, zoals u al zei. In het kader van het cohesiebeleid 2014-2020 en meer specifiek het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) wordt een deel van de middelen bestemd voor innovatie en regionale ontwikkeling, ook ingezet om de transitie naar een koolstofarme economie te helpen realiseren. In totaal gaat het om ongeveer 70 miljoen euro aan EFRO-middelen.

Binnen de lopende EU-begroting ontvangt Vlaanderen ongeveer 2 miljard euro voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid voor de periode 2014-2020. 40 procent van die uitgaven zou moeten bijdragen aan klimaat. In realiteit is het effect van deze aanpak echter lager omdat ook acties die onrechtstreeks of slechts marginaal klimaatgerelateerd zijn, worden meegerekend.

Vlaamse bedrijven en overheden dienen regelmatig projectvoorstellen in in het kader van diverse Europese programma's. Mijn diensten waren de voorbije jaren bijvoorbeeld succesvol in het verwerven van Europese middelen in het kader van drie Europese projecten voor het Clean power for transport-beleid, namelijk 4,4 miljoen euro, en het BE REEL!-project (Belgium renovates for energy efficient living!) dat mee uitvoering geeft aan het Vlaamse renovatiepact, namelijk 5,7 miljoen euro. Daarnaast kan Vlaanderen ook aanspraak maken op Europees geld voor het stimuleren van innovatie, zoals via het Horizon 2020-programma.

Eerst zetten we in op het optimaliseren van de werking van het Vlaams Klimaatfonds. Zoals ik reeds eerder aangaf, zorgen we dat hier voortaan gewerkt zal worden volgens het principe van cofinanciering, zoals dat ook bij vele Europese fondsen het geval is, zodat we de middelen kunnen verdubbelen.

Daarnaast willen we de talrijke Europese financieringsinstrumenten beter en ruimer benutten voor het realiseren van de Vlaamse klimaatdoelstellingen. Zoals

u weet, heeft de Europese Commissie voorgesteld om in de budgetperiode 2021-2027 minstens 25 procent van het EU-budget voor klimaatactie aan te wenden. Voor de periode 2021-2027 zal opnieuw geld uit het EFRO en de specifieke fondsen gericht op innovatie ingezet kunnen worden om bij te dragen aan onze klimaatdoelstellingen.

In de periode 2021-2027 zal het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) haar ambities op vlak van klimaat en milieu verhogen en de GLB-instrumenten en middelen optimaal inzetten om vooruitgang te boeken onder andere op vlak van broeikasgasdaling en koolstofopslag. Nieuw in de periode 2021-2030 is het Europese ETS-innovatiefonds, een fonds van ongeveer 10 miljard euro voor de subsidiëring van innovatieve projecten. Het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 omvat de ambitie om ten minste 2 procent van het fonds naar Vlaamse projecten te kanaliseren. Daarnaast willen we, zoals vorige week in de commissie werd toegelicht, dat middelen uit het Just Transition Fund naar Vlaanderen kunnen vloeien om de transitie te ondersteunen.

Daarom heeft Vlaanderen intussen opmerkingen op het ontwerplandenrapport overgemaakt aan de Europese Commissie. Hierin hebben wij gesteld dat Vlaanderen de aanbevelingen inzake aanwending van middelen van het Just Transition Fund niet ondersteunt. Naast Henegouwen moeten ook andere regio's in aanmerking kunnen komen. Vlaanderen trekt ook de gebruikte methodologie in het Just Transition Fund in twijfel. Onderhandelingen over de Just Transition Fund-verordening moeten eerst afgerond zijn vooraleer hierover aanbevelingen kunnen worden gegeven. Gelet op het principe van subsidiariteit zijn de lidstaten beter geplaatst om aan te geven waar de middelen het best ingezet kunnen worden.

De verdeling van de Just Transition Fund over de lidstaten van de EU komt wellicht ook aan bod op de Europese top van 19 februari, waar ook het meerjarig financieel kader aan bod komt. Bij de voorbereiding van deze Europese top zullen we ook vanuit Vlaanderen voorstellen formuleren om de criteria voor de verdeling van de middelen uit het fonds bij te stellen.

Welke initiatieven zal ik nog nemen? De komende legislatuur wil ik zowel voor publieke als private investeringen maximaal Europese middelen aansnijden voor projecten die bijdragen aan de realisatie van onze klimaatdoelstellingen. Concreet zullen volgende initiatieven hieraan bijdragen. Met de Vlaamse Regering zullen we een specifieke taskforce opzetten om de verschillende Europese investeringsvehikels volledig in kaart te brengen, de opportuniteiten binnen deze financieringsvehikels en fondsen voor Vlaamse publieke en private investeringen te detecteren en een strategie uit te werken om maximaal deze Europese middelen aan te snijden. Een belangrijk deel van deze middelen zal worden gekanaliseerd naar klimaat- en energie-investeringen.

Het Departement Omgeving heeft recent de oprichting goedgekeurd van het EU-projectenloket, dat ervoor zal zorgen dat we maximaal gaan inzetten op het gebruik van EU-fondsen om milieudoelstellingen te helpen bereiken. Het loket heeft als doel het voorleggen van sterke dossiers aan Europa door bijvoorbeeld administratieve bijstand te voorzien om het indieningsproces te vereenvoudigen en zo de kansen op succes te maximaliseren. Het loket informeert daarnaast ook doelgroepen door infomomenten te organiseren, specifiek voor thema's van het beleidsdomein, en door publicaties op de website.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank u wel, minister. Ik heb hier een heel andere minister gehoord dan degene die ik vorige week bezig heb gehoord na mijn vraag om uitleg toen.

Dit is een bijzonder belangrijk onderwerp. De cijfers die u noemt, geven dat ook aan: een ingeschatte investering die nodig is in Vlaanderen van 5 tot 12 miljard euro, dat zijn aanzienlijke cijfers. We kunnen dat alleen maar doen als we alle middelen daarvoor inzetten. De Europese Unie biedt op dat vlak heel wat kansen. Bijvoorbeeld door het opzetten van die taskforce en dat projectenloket kunnen we echt mensen op het terrein helpen om ervoor te zorgen dat we daar maximaal gebruik van maken.

Vlaanderen en België doen dat ook. De laatste cijfers van het Junckerfonds, de voorloper van InvestEU, duiden erop dat er 1,6 miljard euro aan Europese middelen vanuit dat fonds naar hier is gehaald, om in totaal 8,4 miljard euro aan investeringen mogelijk te maken. Dat is een hefboom van meer dan een op vier, wat nog eens het belang van die Europese middelen benadrukt. Er is bijvoorbeeld ook het ETS-innovatiefonds: 10 miljard euro, waarvan 200 miljoen euro naar Vlaanderen zou moeten komen. Dat relateert ook de discussie over dat ene kleine fonds van het Just Transition Fund. Dat neemt niet weg dat we de kritiek nog altijd delen dat die verdeelsleutel fundamenteel fout zit en dat er onvoldoende rekening is gehouden met het belang van de Vlaamse industrie.

Minister, ik ben blij dat u uw opmerkingen hebt overgemaakt aan de Europese Commissie. Mag ik vragen dat u de opmerkingen die u aan de Europese Commissie hebt overgemaakt op het landenrapport, ook overmaakt aan deze commissie? U bevestigt non-verbaal dat u dat zult doen, waarvoor dank.

Kunt u tot slot aangeven wat op de Europese top uw concrete insteek zal zijn om ervoor te zorgen dat er meer middelen naar Vlaanderen kunnen komen en dat we met betrekking tot de financiering van de klimaattransitie effectief alle zeilen bijzetten?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik moet de opmerking van de heer Bothuyne helaas bijtreden dat we nu een heel andere minister horen, na de litanie van vorige week, die, zoals ik in de commissie had voorspeld, de media heeft gehaald, met terechte woorden als 'De mean deal', 'De EU is de pedalen kwijt', 'Wat de EU doet, is schimmig', 'De EU is het noorden kwijt', 'We zijn beroofd als Vlaanderen'. Nu krijgen we een minister die zich plooit naar de geplogenheden van die tirannieke EU, die spreekt over een taskforce om dan te proberen om een beetje meer geld los te weken. Het kost ons tussen de 5 en de 12 miljard euro, maar als het gaat over het geld dat wij dan van de EU zouden krijgen, hoor ik geen cijfers in miljarden, maar in miljoenen. Dat is wat ik hier hoor. Ik kan dus alleen maar concluderen dat wat wij terug zullen krijgen, minder zal zijn dan wat die Green Deal ons zal kosten.

Ik zou expliciet van de minister willen horen of zij ervoor wil zorgen dat wij het geld dat wij moeten investeren om aan die zogenaamde Green Deal te voldoen, die 5 tot 12 miljard euro, op zijn minst terugkrijgen van de EU, en het liefst nog wat meer natuurlijk. Nogmaals, het kost ons 5 tot 12 miljard euro, en wat wij van de EU krijgen, is peanuts. Het gaat over honderden miljoenen, maar niet over miljarden euro's.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, u hebt vooral gezegd wat u in de nabije toekomst wilt doen om meer geld naar Vlaanderen te halen, ofwel dat Vlaanderen krijgt wat het nodig heeft om zijn energie- en klimaatbeleid op de sporen te zetten.

Ik wil u ook aanraden – maar ik denk dat u dat sowieso zult doen – om eens te kijken wat Limburg op dat vlak heeft gedaan. Het is nu 33 jaar geleden dat Europa begonnen is met sociaaleconomische investeringen te doen in Limburg.

Ondertussen, minister – ik denk dat u de bedragen wel kent –, heeft Limburg 600 miljoen euro gekregen van Europa. Dat heeft geleid tot 2 miljard euro investeringen in tweeduizend projecten. Dat pakt u best slim aan want er zit heel wat in. Het is verstandig dat u vandaag een heel andere toon aanslaat omdat het de enige manier is om iets gedaan te krijgen. Soms is het nodig om eens kwaad te worden en dat is goed, maar het is ook goed om te kijken hoe we dat verstandig aanpakken, om wars van de emotie en met ratio te krijgen waar we recht op hebben.

Solidariteit impliceert natuurlijk wel dat je meer krijgt op het moment dat je dat nodig hebt, maar dat je weggeeft als je te veel hebt. Ik zeg niet dat Vlaanderen nu meer moet geven of krijgen, dat laat ik in het midden. Maar dat is natuurlijk het alfa en omega van solidariteit. Als dat zou betekenen dat je altijd meer krijgt dan je erin steekt, dan is dat natuurlijk geen solidariteit.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik sta volledig achter wat mijn collega zegt. Alleen, u bent Vlaams minister en we willen dan ook graag de volledige Vlaamse cijfers hebben. Als men hier aangeeft hoeveel Vlaanderen precies nodig heeft om die transitie te maken, dan wil ik dat op papier zien staan. Ook wat we krijgen uit gelijk wel fonds van Europa wil ik op papier zien staan. Wat Vlaanderen krijgt, en niet wat België krijgt.

U bent Vlaams minister en ik wil u hier elke keer op wijzen: haal zoveel mogelijk bevoegdheden naar u toe. Sta op uw strepen want het is duidelijk dat u hier werd teruggefloten door uw coalitiepartners en dat is jammer. De vorige keer deed het goed aan het hart om u bezig te horen. Wij pleiten er dus voor om zoveel mogelijk centen naar Vlaanderen te krijgen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega Pieters, ik snap uw bemerking niet. Misschien waren er vorige week meer decibels, maar de inhoud was dezelfde: we gaan voor een rechtvaardige deal.

De minister antwoordde – maar toen was u hier nog niet – dat de Green Deal momenteel een aankondiging is. Het is nog niet beslist in richtlijnen, het is een aankondiging. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

U bent later binnengekomen, maar de minister heeft duidelijk gezegd dat het een aankondiging is. In het regeerakkoord staat, en wij en onze meerderheidspartners hebben altijd gezegd, dat het realistisch en kostenefficiënt moet zijn op EU-niveau en niet concurrentievervalsend.

Met andere woorden, het moet een rechtvaardige deal zijn, wat nu is aangekondigd maar nog niet uitgewerkt. Recentelijk was ik op een netwerkevent bij de Europese Commissie waar het ging over de Green Deal en dat werd daar bevestigd: we hebben iets aangekondigd en we gaan nu kijken hoe we dat concreet kunnen uitwerken en hoe we de middelen concreet moeten verdelen. Er zijn totale sommen op geplakt.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Het is een mean deal.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik heb het over kostenefficiëntie op EU-niveau en wat de minister daarmee bedoelt. Zij bedoelt daarmee dat je moet nakijken dat straks niet alle middelen worden gefocust op de Green Deal en dat je daardoor geen sociaal beleid meer zou kunnen voeren of geen beleid over veiligheid. Dat is dezelfde boodschap die de minister vorige keer heeft gebracht over het JTF, inhoudelijk dan.

Waarover ik wel verheugd ben, is het EU-projectenloket. Daar moeten we enorm op inzetten. We hebben in de vorige legislatuur de vraag al gesteld aan de minister van Economie en Innovatie hoe het komt dat weinig Vlaamse bedrijven meedoen aan de Europese projecten en dat de slaagkans ook zeer laag is. In andere landen werkt dat veel sterker. Het is een soort van centraal loket waar bedrijven langs kunnen gaan, waarbij men gezamenlijk probeert te kijken naar wat er haalbaar is bij Europa.

Dat heeft misschien deels te maken met de staatsstructuur, maar daar moeten we niet naar kijken. We hebben gewoon een Vlaams loket nodig, een EU-projectenloket en daar moeten we proberen alle krachten te bundelen om te zien wat we van Europa kunnen binnenhalen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u voor de vele tussenkomsten. Vorige week ging het over de middelen inzake het Just Transition Fund. Mijn standpunt op dat vlak is niet veranderd, evenmin als dat van de regering. Ik weet niet of de collega's op de hoogte zijn, collega Bothuyne, maar het standpunt dat ik hier heb gegeven, ging over het Just Transition Fund en het feit dat de Europese Commissie een ontwerp maakte waarin staat dat de middelen uit dat fonds – ik had het dus niet over andere Europese fondsen – alleen naar Henegouwen zouden gaan en niet naar Vlaanderen. Daar ben ik ook vandaag – en dat is een regeringsstandpunt – zeer categoriek over: dat is onaanvaardbaar. We gaan dat dus niet aanvaarden. Ik heb dat hier ook heel duidelijk gesteld.

Ik ben blij dat de Europese Commissie de dag daarna wakker geschoten is en onmiddellijk gezegd heeft: 'minister, het is maar een ontwerp'. Ja, maar soms moet je natuurlijk, als Vlaams minister, wakker zijn en wakker blijven en zeggen: 'dit gaan we niet aanvaarden'. Dat is wat ik vorige week over dat fonds, en over wat de Europese Commissie voorstelde, heel duidelijk gezegd heb. Dat is ook een regeringsstandpunt. De brief met dat standpunt is vertrokken naar de Europese Commissie. (N.v.d.r.: Het kabinet van minister Demir heeft gevraagd om volgende rechtzetting aan het verslag toe te voegen: "Het gaat om een standpunt en niet om een officiële brief. De zin 'De brief met dat standpunt is vertrokken naar de Europese Commissie.' moet bijgevolg gelezen worden als 'Dit standpunt is overgemaakt aan de Europese Commissie.'")

Wij trekken dus de gebruikte methodologie in twijfel. Wij willen andere criteria formuleren, zodat ook Vlaanderen middelen uit dat fonds kan ontvangen. Wij hebben hier ook havens die die transitie moeten doorvoeren, zoals de haven van Gent en de haven van Antwerpen. Dat was vorige week mijn standpunt en dat is ook vandaag mijn standpunt. We zullen dat standpunt ook op die Europese top van 19 februari bekendmaken. Welke voorstellen we daar zullen doen, wordt op dit moment nog besproken binnen de regering. Dat moeten we nog verder afstemmen. Maar er is dus een brief vertrokken over de aanwending van de middelen van het Just Transition Fund. (N.v.d.r.: Het kabinet van minister Demir meldt dat 'er is dus een brief vertrokken' gelezen moet worden als 'er is dus een standpunt overgemaakt'.) Het woord 'just' betekent rechtvaardig. Als er 0 euro komt, sta me dan toe om te zeggen dat ik dat niet rechtvaardig vind. Ik denk dat het standpunt van Vlaanderen heel duidelijk was.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, de reactie op het landenrapport krijgen we dus nog toegestuurd. Dat is positief. Dat kunnen we dan nalezen.

Misschien nog voor de geschiedenis: toen ik mijn vraag om uitleg indiende, bevatte die effectief kritische elementen, zowel over de allocatie – de verdeelsleutel dus –

in het Just Transition Fund als over de manier waarop de middelen uiteindelijk zouden worden toegewezen. Dat dat een regeringsstandpunt is en dat u het standpunt van CD&V op dat vlak bijtreedt, daar kan ik dus alleen maar blij om zijn.

Minister, de manier waarop we dat doen, is ook belangrijk om resultaten te bereiken. Ik ben blij met uw toon van vandaag, die een stuk positiever is.

Ik heb ook nieuws gehoord, collega's, van de collega's van het Vlaams Belang, die duidelijk pleiten voor een sterkere Europese Unie, voor meer geld voor Europa, zodat er ook meer geld besteed kan worden in het kader van de Green Deal. Dat is een nieuwe positie van onze collega's. Ik ben blij met dit voortschrijdend inzicht. Ik denk dat we daar nog veel van zullen horen. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.